

Wie ben ik? (1)

Hulpeloos maar niet hopeloos

Welkom en mededelingen

VOORBEREIDING

ZINGEN: Psalm 65: 1 en 2 (*staand*)

Stilte om tot God te naderen

Groet van God - belijdenis van vertrouwen

(*We gaan zitten*)

ZINGEN: Lb 323: 1 en 2

DIENST VAN DE HEILIGE SCHRIFT

Gebed bij de opening van de Schriften

Schriftlezing: Romeinen 5,12-21 en 7,4b-14

ZINGEN: Lb 461: 1-3, 5-7

Verkondiging n.a.v. Heidelbergse Catechismus, vraag 3-8

ZINGEN: nPsalm 40: 1, 5 en 6

DIENST VAN DE GEBEDEN EN TOEWIJDING

Dankgebed en voorbede

Inzameling van gaven

Geloofsbelijdenis (*staand*)

ZINGEN: Psalm 18: 9(*staand*)

ZENDING EN ZEGEN

Zegen van God

I
U bent onze Maker, U behoren wij toe.

II
Bekering is bij U terugbrengen waar U recht op hebt.
Vergeef ons ons eigenzinnig, zondig gebruik van uw
gaven,
tijd, kwaliteiten, mond, geld, energie. Het is van U.

we zijn as. We doen boete in stof en as. We hebben
gezondigd. Zo vaak uw doel gemist. Van U, goede,
liefdevolle, genadige God.

- Scholen, examens, keuze voor (vervolg)opleiding/-scholen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, gasten,

Afgelopen woensdag was het **Aswoensdag**; daarmee begon de zgn. **40dagentijd**, onderweg naar Pasen. Aswoensdag is het begin van deze tijd **van boete en berouw**. In de rooms-katholieke traditie kent de kerk daarbij het gebruik van het **askruisje**. De voorganger veegt met as een kruisje op het voorhoofd van de gelovigen.

Ik las over de betekenis hiervan:

As

Staat **voor de dood**: hoe je leven als stof vervliegt. De voorganger zegt vaak tegen ieder persoonlijk de Bijbeltekst: 'Je bent uit as/stof gekomen en tot as keer je terug.'

In de Bijbel zie je dat mensen die **rouw en boete doen** as op zichzelf smeren als publiekelijk signaal, een beetje zoals wij tegenwoordig zwarte kleren dragen in dergelijke periodes.

En er is een derde betekenis: sommige as kan ook **werken als zeep**, waarmee je viezigheid van je lijf kunt vegen – en dan moet je daarna natuurlijk weer die as van je af kloppen of spoelen.

kruisje

Dat verwijst naar **de kruisiging van Jezus**. Omdat het kruisje met as getekend wordt, betekent het zoiets als: Jezus werd onderdeel van dit beperkte

leven, ook zijn leven leek te vervliegen als as, maar **tegelijk 'reinigt'** zijn sterven op een wonderlijke manier, zoals as als een soort zeep werd gezien.

voorhoofd

Als er iets op je voorhoofd staat geschreven, zegt dat iets als: kijk, dit ben ik, **dit typeert mij helemaal**. Als je een askruisje op je voorhoofd laat tekenen, zeg je dus iets als: kijk, wereld, zo ben ik. Ik ben as. *En Jezus werd ook as*. Dat is **mijn hoop, mijn troost**.

Dat is **behoorlijk persoonlijk**, tussen God en jou...

zelfkennis: ik ben as.

zelfwaardering: je doet boete en toont God berouw.

zelfaanvaarding: dat je niet hoeft te stikken in berouw en boete, maar jezelf als nieuw terug mag vinden en aanvaarden dankzij het kruis van Jezus Christus.

Wie ben ik? (1)

Hulpeloos maar niet hopeloos

Geloven wil zeggen dat je niet meer van jezelf bent, maar het **eigendom van Jezus Christus**.

Hij zei: *'ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van Mij en het evangelie, zal het behouden'*.

Jezelf verliezen aan Jezus?! Je leven opgeven voor Hem? Waarom zouden we?! **Omdat we zondaren zijn**.

zelfkennis

Een van de belangrijkste woorden voor 'zondigen' betekent **doel missen**. Denk aan **voetbal**. De bal moet in het doel. Dat is de bedoeling. Als je naast schiet, mis je het doel. Dat is zonde, want dat is niet de bedoeling. Je mist het doel.

Dat we het zonde vinden als de bal naast het doel gaat of in het eigen doel wordt getrapt, en dat de scheidsrechter oplet of alles goed gaat, komt omdat we regels hebben afgesproken. Wat het doel is en hoe je dat kunt bereiken. Als je tegen de regels ingaat of naast schiet, word je afgefloten. **Dat is zonde**.

Wie bepaalt de regels? Met voetbal hebben we dat samen gedaan. **Maar voor ons leven heeft God de regels bepaald**. **Je vindt het in zijn wet**. De wet is niet een hoop regeltjes, maar de wet gaat over relatie. Over God en ons.

Gods wet, de Tien geboden maar ook alles wat God eromheen zegt, is bedoeld *als een hek, een spiegel en een hart*. God geeft zijn wet als **een hek**, om ons bij Hem te houden. Als we ons aan zijn geboden houden, blijven we bij Hem. **Als we zijn wetten overtreden, brengen we onszelf in gevaar**.

De wet is ook **een spiegel**: het leert ons naar onszelf kijken. Hoe is het tussen God en mij? Pas ik bij Hem? Doe ik zijn wil?

En de wet is ook als **een hart**. Wij hoeven onze relatie met God niet te uit de slavernij van Egypte. En later zou Hij zich in Jezus, verdienen. God laat zich aan Israël om te beginnen kennen als de Bevrijder Israëls Messias, laten kennen als de bevrijder van zonde,

duivel en dood. **Dus God doet alles voor de relatie.** Zijn volk mag dankzij zijn genade leven met Hem. En hoe dat mag en kan, wordt duidelijk in de wet: zo mogen we laten zien dat we **ons hart aan God verloren hebben** en willen **leven met Hem**.

God bepaalt het doel; zijn wet is de standaard voor ons leven. Het gaat over die **spiegelfunctie** vanmiddag. Passen wij bij God? Doen wij zijn wil? Wat laat de wet ons ontdekken?

Romeinen 7

De wet van God is goed. Paulus zegt het met klem: *‘de wet zelf is heilig en de geboden zijn heilig, rechtvaardig en goed’*.

En toch betekent de wet voor ons **een groot probleem**. De wet **prikkelt ons** om het verkeerde te doen, schrijft Paulus. *‘Toen we ons nog lieten leiden door onze eigen wil, werd ons bestaan beheerst door zondige hartstochten die de wet in ons oproept en droeg het alleen vrucht voor de dood’*.

Zondige hartstochten die de wet in ons oproept... Dat komt, nogmaals, niet omdat de wet verkeerd is. **Maar omdat wij diep van binnen verkeerd zijn geworden**. Wij zijn **zondaren**, wij hebben vergeving, bevrijding nodig. Maar Paulus schrijft dat hij dat pas bewust werd door de wet. *‘Ik zou immers niet weten wat begeerte was als de wet niet zie: ‘Zet uw zinnen niet op wat van een ander is’*”.

De zonde in ons maakt gebruik van de wet: door tegen Gods wet in te gaan. En daardoor zitten we diep in de

problemen. *'Het gebod dat tot leven had moeten leiden [God had gezegd (Lev. 18,5): wie zijn geboden zou doen, zou daardoor leven], bleek juist tot mijn dood te leiden.'* Dat is echt zonde!

De wet laat ons dat ontdekken. Die doet als de zon die in de kamer schijnt: opeens zie je dat er allemaal stof is, waar je geen erg in had. Of je ziet pas goed hoe vies en vuil het raam is van handen en kattenpootjes. Het stof was er al, de ramen waren vies, maar als de zon erop schijnt, ontdek je het pas goed.

Zo doet de wet: die laat ons naar onszelf kijken. Het is de standaard van God onze Maker. Hij heeft ons **doel** bepaald. Hij laat ons weten wie we zijn en wat onze bestemming is.

We zijn door Hem bedacht en gemaakt. **Kostbaar** dus. **Waardevol**. God maakte ons naar zijn beeld. Lijkend op Hem, horend bij Hem, passend bij Hem. *'God heeft de mens goed en naar zijn beeld geschapen, dat is in ware gerechtigheid en heiligheid, opdat hij God zijn Schepper op de juiste wijze zou kennen, Hem van harte liefhebben en met Hem in eeuwige zaligheid zou leven om Hem te loven en te prijzen.'*

Maar we herkennen door de wet: dat we niet meer zondermeer bij Hem passen. Dat we gezondigd hebben.

Als het over **zelfkennis** gaat: wij vinden in het licht van Gods wet meer dan genoeg reden om onze zonden te belijden. **Ik ben een zondaar**, ik erken het.

zelfwaardering

Toch gaat zonden belijden niet vanzelf. Dat zonden niet goed zijn, akkoord. **Maar is het ook echt onze**

schuld? Zijn wij wel **toerekeningsvatbaar**? Want hoe komt het dan dat wij zo zijn: mensen die zondigen? **Wie heeft ons gemaakt?!**

God! Hij maakte ons goed. Maar intussen zijn we wel mensen die geneigd zijn om te zondigen. **Geboren zondaren**, zogezegd.

Het is de *schuld van Adam*, onze eerste voorouder (vr 7). Is dat te makkelijk, een beetje Adam de schuld geven? **Of hebben wij wel degelijk last van wat Adam in het paradijs deed?**

Romeinen 5

God maakte de mens (Adam = mens). In liefde en vrijheid. Bedoeld om met Hem te leven. Naar **zijn beeld** gemaakt. En dat uitte zich in een goede relatie met God, met elkaar, met de schepping.

In God waagde het met de vrijheid. Liefde leeft alleen in vrijheid. En de mens had het voor het kiezen: om te blijven bij God en zich door Hem te laten verzorgen en van zijn liefde te leven. Of afscheid van Hem te nemen en God-loos verder te gaan.

Dat was de keuze in het paradijs. En we kozen niet voor Gods liefde, maar voor het omgekeerde. Door het eten van de vrucht van de boom van kennis van goed en kwaad kozen we tegen God. *We minachtten daarmee zijn liefde. We ontkenden zijn koningschap. We verwierpen al zijn wetten.*

Toen ik ruim een week geleden met iemand van buiten de kerk, geïnteresseerd in het evangelie, hierover sprak, vroeg hij of wat wij deden echt zo hard was. **En ja, we zondigden keihard.**

Maar... dat was Adam. Hoezo moeten wij last hebben van wat Adam deed?! Paulus zegt in **Rom. 5,12**: ‘Door één mens is de zonde in de wereld gekomen en door de zonde de dood, en zo is de dood voor ieder mens gekomen, want ieder mens heeft gezondigd’. En in **v 18**: ‘Kortom, zoals de overtreding van één enkel mens ertoe heeft geleid dat allen werden veroordeeld...’

Dus Adams zonde heeft voor ons allemaal gevolgen. Geen mens is nog los van zonde. En als gevolg van de zonde krijgt de dood ons allemaal te pakken... Is dat wel eerlijk?

Waarom houdt God ons verantwoordelijk voor iets wat Adam heeft gedaan? *Omdat Adam alle mensen vertegenwoordigde.*

Nog een keer **voetbal**: als de aanvoerder aan het begin van de wedstrijd gaat tossen voor de keuze van de speelhelft, dan geldt zijn keuze voor het hele team. Hij vertegenwoordigt hen. *Adam is de vertegenwoordiger bij God voor alle mensen.* **Dus** wat Adam deed in het paradijs had gevolgen voor alle mensen.

Adams zonde is de **oorsprongszonde.**

- Met hem begon de zonde en iedereen heeft er sindsdien mee te maken.
- En het heeft zich in ons genesteld, die drang om te zondigen. We worden als mens nu ook geboren als zondaar. In Psalm 51 zingt David dat. Hij belijdt daar zijn zonde van overspel en moord.

Heb je je handen vol aan, zou je zeggen, maar hij zegt dan ook: *'Ik was al schuldig toen ik werd geboren, al zondig toen mij moeder mij ontving...'* De zonde hoort ook bij onze eigen oorsprong.

- En die oorsprongszonde, die aangeboren afwijking van God weg, is de bron van zoveel andere zonden.

We zijn geboren zondaren.

Jezelf waarderen als zondaar... **Is dat wel gezond?** Jazeker. Want God bepaalt de standaard. Hij heeft ons gemaakt. Hij heeft ons bedoeld om voor Hem te leven. Hij velt uiteindelijk over ons leven het oordeel. Dat doen niet al die mensen om ons heen, die werk, status, prestaties of weet ik wat belangrijk vinden. Maar God zal uiteindelijk als enige ons leven waarderen. Dus als we ons aan zijn standaard houden, is dat heel gezond!

Dat doet ook pijn, zeker. Dat maakt verdrietig en onzeker over onszelf. *Maar God laat ons nadenken over onze verhouding tot Adam, omdat Hij ons op eenzelfde manier wil laten denken over onze verhouding tot Christus.*

Want Jezus Christus heeft alles gedaan wat nodig is om ons met God te verzoenen. Hij leed aan onze schuld, boette met zijn leven aan het kruis op Golgota, Hij overwon de dood. Hij deed het, Hij alleen. **Maar God laat wat Jezus heeft gedaan ook**

gelden voor alleen die bij Hem horen, door het geloof.

Je wordt geboren met je **afhankelijkheid** van Adam, niets aan te doen. Maar door het geloof in Christus leef je voortaan in **afhankelijkheid** van Hem. **'Kortom, zoals de overtreding van één enkel mens ertoe heeft geleid dat allen worden vrijgesproken, zo zal de rechtvaardigheid van één enkel mens ertoe leiden dat allen worden vrijgesproken en daardoor zullen leven'**

Dus jezelf waarderen? Als geboren zondaar, maar ook als kostbaar voor God.

zelfaanvaarding

Hoe kun je ooit nog **positief over jezelf denken** als het antwoord op de vraag: *'Maar zijn wij dan zo verdorven dat wij geheel en al onbekwaam zijn tot iets goeds en geneigd tot alle kwaad?'* **ja** is?! Goed: *'...tenzij wij door de Geest van God wedergeboren worden'*, maar toch?

Geheel en al onbekwaam tot iets goeds en geneigd tot alle kwaad... Dat betekent **niet** dat een mens waardeloos is.

Om te beginnen blijft de mens beeld van God. En heeft hij nog wel wat kennis van God. Weet hij het onderscheid tussen goed en kwaad en doet goede dingen. (D.L. III/IV, 4) Maar hoe goed dat ook is, dat is niet een hart dat helemaal op God gericht is. **Het is niet de liefde tot God.** Het blijft altijd samengaan met de zondige neiging tegen God. **En dat merk je toch ook steeds.**

Maar toch... we zijn zondaar, blijven zondaar en kunnen onszelf niet verbeteren. Wat nu?

Onze waarde is wat we waard zijn voor God. En dat is geweldig veel, want Christus kwam om voor ons te sterven. En door het geloof in Hem zijn we een nieuwe schepping. Laat de Heilige Geest ons opnieuw geboren worden en vernieuwt Hij ons als mensen die God bedoelt.

Hoe kunnen we ooit iets waardeloos verklaren dat Christus 'van grote waarde' heeft verklaard? Is het 'waardeloos' om een kind van God te zijn, een volgeling van Christus, een erfgenaam van het koninkrijk van God?

Onze waarde is wat we waard zijn voor God. Wat we door de schepping zijn, moeten we **positief waarderen**:

- dat we kunnen denken,
- besef hebben van goed en kwaad,
- onze seksualiteit (mannelijk of vrouwelijk),
- ons gezinsleven,
- ons gevoel voor schoonheid en de gave van artistieke creativiteit,
- ons rentmeesterschap over de vruchtbare aarde,
- onze honger naar liefde en relaties,
- ons bewustzijn voor de verheven majesteit van God en onze ingeschapen drang om voor Hem neer te vallen en Hem te aanbidden.

Dit alles (en nog veel meer) **behoort tot onze geschapen menselijkheid.** Zeker, die is door de zonde bevekt en verdraaid. **Maar Christus is gekomen om dat alles te vernieuwen, niet om het te vernietigen.** We mogen het daarom met dankbaarheid aanvaarden.

Alles wat we door de zondeval zijn geworden moeten we afwijzen;

- onze onredelijkheid,
- ons verkeerd omgaan met goed en kwaad,
- de vervaging van seksueel onderscheid en ons gebrek aan seksuele zelfbeheersing, onze
- zelfzucht die ons gezinsleven verziekt,
- onze gefascineerdheid voor het lelijke,
- onze luiheid om Gods gaven te ontwikkelen,
- onze vervuiling en uitbuiting van het milieu,
- de anti-sociale geneigdheden die echte gemeenschap in de weg staan,
- onze trotse autonomie en
- onze afgodische weigering de ware en levende God te aanbidden.

Dit (en nog veel meer) behoort tot onze gevallen menselijkheid. Christus is niet gekomen om dat te vernieuwen, maar om dat te vernietigen. En daarom moeten we het met kracht van de hand wijzen.

Onzelf leren kennen, waarderen, aanvaarden moeten en mogen we bij het kruis van Christus leren. *Want daar zien we in één oogopslag onze waarde en onwaardigheid: als we daar de grootheid van Gods liefde aanschouwen in het sterven van Christus en de grootheid van onze zonden waardoor Christus moest sterven.*

Dat is **het evangelie**: God heeft zijn liefde aan ons bewezen, doordat Christus voor ons stierf toen wij nog zondaren waren!

Amen.